

Bibliografie van Troelstra

Auteursnamen en pseudoniemen

P. J. Troelstra
Pieter Jelles
Piter Jelles
P. T.
P. ter Oele – Schoolkrant
Foekje fen Heech – *For hús en hiem*
Luctor – *Java-Bode* en *Zijn vrouw*
Jins freon – *Friesch Volksblad*
Jimme lânsman – *Friesch Volksblad*
In stêdman – *Friesch Volksblad*
Textor – *Nieuwe Apeldoornsche Courant*
Piet van Heuvel – *Friesche Courant*
Philantos – *Groningsche Studenten Almanak*
X – *Friesch Volksblad*

1. Literair werk: novellen, toneelstukken, gedichten en liederen

De in 1981 uitgegeven *Samle Fersen* tellen 250 gedichten: 194 in het Fries, 54 in het Nederlands, één in het Frans en één in het Duits. Later zijn nog enkele gedichten gevonden en door het Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum gepubliceerd. Sommige gedichten zijn door Troelstra zelf of door anderen op muziek gezet.

Bijdragen aan het tijdschrift *De Oude Huisvriend*, waaronder:

- *Aan een zestienjarige*, gedicht, 1880
- *De Schoonmaak*, lyrisch gedicht in drie zangen, 1881
- *Vergiffenis*, toneelstuk, 1882.

Bijdragen aan het tijdschrift *Forjit my net!* 1880–1887.

Bijdragen aan het *Friesch Volksblad* 1880–1884, waaronder:

- *Sil Fryslân Fryslân bliuwe?*, gedicht 1880.

In het slot van den dwerg, toneelstuk 1880, opgevoerd in 1882 te Leeuwarden.

Oan de Sédyk, toneelstuk met zang, Leeuwarden 1881, voor het eerst opgevoerd in Leeuwarden in hetzelfde jaar.

Wiersizzerij fen Alde Foekje fen Heech – Spjeldeboekje: De Fryske fammen oanbean troch Pieter Jelles, Heerenveen 1881.

- Fryske brilloftsmille*, voordrachten voor de bruiloft, Heerenveen 1881 en 1883.
 Bijdragen aan het tijdschrift *Smanneblommen*, 1881-1886.
 Bijdragen aan het *Nieuw Advertentieblad*, 1882-1887.
It jonge Fryslân. Lieder en gedichten van jonge Friese schrijvers, bijeengebracht door P.J. Troelstra en O. H. Sytstra, met daarin ook eigen werk, Heerenveen 1882.
 Bijdragen aan *Minerva*, Nederlands studentenweekblad 1882-1884, waaronder:
 – *Gysbert Japiks op besik*
 – *Flonckerlichten sie ick pralen*.
Feestcantate ter gelegenheid van de inwijding van de studentensociëteit 'Mutua Fides', Groningen 1883.
Apolloos Weghwijsjer door de feesten des LIVsten lustri der wijdtvermaerde Groninger Hooge Schole, onder redactie van P.J. Troelstra en W. Zuidema, Groningen 1884, met daarin:
 – *Lieafde jouwt libben* (naar Gysbert Japiks)
 – *De gouden eeu op nieuws verguldt* (naar Joost van den Vondel).
Sankjes for de priisút dieling fen Frisia to Grou, 1884.
Fy, Lútsen! Iepen brief oan dr. L. H. Wagenaar, Joure 1885.
Nei de stoarm, rym en unrym fen Pieter Jelles, Joure 1886.
De Hege Brége, Groningen 1886.
 Bijdragen aan de *Groningsche Studenten Almanak* 1883-1888, waaronder:
 – *Das theure Vaterhaus*, novelle 1884
 – *Donders en zijne dochter*, novelle 1885
 – *Jan Jansz. Jansen, kruidenier en in koloniale waren, tabak en sigaren*, novelle 1885
 – *Voor de schiettent*, novelle 1888.
 Bijdragen aan de *Gentsche Studenten Almanak* 1884-1886.
Studentenliederen, onder redactie van Jan van Loon, Pieter Jelles Troelstra e.a., Groningen 1885 en 1886.
 Bijdragen aan de *Friesche Volksalmanak* 1886.
Nij Frysk Lieteboek, samengesteld door P.J. Troelstra en P.H. de Groot, Heerenveen 1886; tweede en derde druk, bewerkt door T.E. Halbertsma, Heerenveen/Leeuwarden 1905 en 1916; met verschillende liederen van Troelstra zoals:
 – *Seesankje*
 – *Eala fria Frisena*
 – *Oan 'e kant fen 'e mar*
 – *De mylde meaner*
 – *Roeiersliet*.
 Bijdragen aan *Bloemlezing uit Nieuwfriesche geschriften* door F. Buitenrust Hettema, Leiden 1888, met o.a.:
 – *De kriichsang fan it ideaal*.
For hús en hiem 1888-1890, door Troelstra geredigeerd tijdschrift, waarin vele bijdragen van hemzelf zijn opgenomen, waaronder:
 – *De striid om it heechste*, 1888
 – *Maartebloemen*, 1890
 – *Forjit my net*, 1890
 – *Bij út grêf fan in jonge idalist*, 1890
 – *In nije tiid*, 1890.

Gedichten in de *Almanak voor de Volkspartij in Friesland voor het jaar 1892* (ook vermeld bij Journalistiek werk), zoals:

– *Aan de mannen van Friesland*.

Gedichten in *Van leed en strijd* (ook vermeld bij Journalistiek werk) zoals:

– *Een lied van mei*

– *De propagandist*.

De mars der arbeiders, vertaling van *The march of the workers* van William Morris (1885), in: *De Sociaaldemokraat* 1896.

Zijn vrouw, toneelstuk, geschreven ca. 1905, na zijn dood provisorisch uitgegeven in 1995, door Tryater in Leeuwarden opgevoerd in de vorm van een theatrale voorlezing in 2002.

Nieuwsblad voor Friesland 1909:

– *Oan dr. J. B. Schepers*, polemisch gedicht.

Krystsangen. Ald-kristelike Tsjerkesangen oerbrocht út it Latyn fen Pieter Jelles en for de Fryske Sjongselskippen set fen T. E. Halbertsma, Dokkum 1909.

Rispinge, Alde en nije fersen fen Piter Jelles, Den Haag 1909, Leeuwarden 1920 (met illustraties van Ids Wiersma) en 1945, en volksuitgave, Leeuwarden 1926; tot de nieuwe verzen behoren:

– *It âlde doarp*, cyclus van zes gedichten

– *It koalsiedterskjen*, ook afzonderlijk in beperkte oplage van 40 exemplaren verschenen.

Waar gaan wij heen? Politiek-dramatische schets in een bedrijf, Amsterdam 1926 [ook vermeld bij Politieke geschriften].

Bijdrage aan *De Nije Mienskip* 1926:

– *Lêste blink*, laatste gedicht.

Postuum

Samle Fersen, bezorgd door T.J. Steenmeijer-Wielenga, F. Dam, J.J. Kalma en K. Dykstra, met daarin verschillende niet eerder gepubliceerde gedichten. Leeuwarden 1981.

Ik ken een meisje in Dokkum, zeven minnedichten van Piter Jelles Troelstra. Leiden 1993.

It sie fan moarn, geselecteerde gedichten, ingeleid door Tineke Steenmeijer-Wielenga. Leeuwarden 1999.

Vertalingen in het Nederlands

Schepers, J. B., *Troelstra als Fries dichter, verzen en liederen vertaald en toegelicht, met voorwoord van Troelstra*. Amsterdam 1925.

Wadman, Anne, *Frieslands dichters. Bloemlezing uit Friese lyriek sinds 1880*, met 14 gedichten van Troelstra, waarvan 13 vertaald door Wadman en één door Fedde Schurer, Leiden 1949.

Oppewal, Teake en Pier Boorsma, red, *Spiegel van de Friese poëzie van de zeventiende eeuw tot heden*, met vertalingen door Fedde Schurer, Tineke Steenmeijer-Wielenga en Theun de Vries, Amsterdam 1994.

Vries, Abe de, *Het goud op de weg, Friese poëzie sinds 1880*, met vertalingen door Fedde Schurer, Jabik Veenbaas, Theun de Vries en Anne Wadman. Boxmeer 2008.

2. Dissertatie

Art. 165 van het Wetboek van Strafvordering, Leeuwarden 1888.

3. Journalistiek werk

Troelstra heeft meer dan duizend artikelen gepubliceerd in kranten en tijdschriften. Hij begon daar al mee als student maar vooral vanaf 1892, toen hij redacteur werd van *De Sneeker Courant*, is hij productief geweest als journalist. Hij schreef ook wel reportages, reisverslagen en varia (zoals de gedichten *De kamp van Zeist* in *De Baanbreker* en *Hoog onze vlag!* in *De Sociaaldemokraat*), maar de overgrote meerderheid van zijn journalistieke stukken was politiek-opiniërend. Journalistiek werk verscheen in onder meer:

De Amsterdammer
Arm Friesland
De Baanbreker
De Beweging
Friesche Courant
Friesch Volksblad
The International Socialist Review
Javabode
Het Jonge Volk
De Joodsche Volksstem, De
The National Review
Nieuwe Apeldoornse Courant
De Nieuwe Tijd (van 1893)
De Nieuwe Tijd (van 1896)
De Seingever
De Sneeker Courant
De Sociaaldemokraat
De Socialistische Gids
Het Volk
Voorwaarts
Vorwärts
Weekblad voor Stad en Land

Bundels

Van Leed en Strijd, verspreide stukken (1892-1898). Amsterdam 1898.

Troelstra, de ziener – keur uit het journalistieke werk verzameld en toegelicht door dr. H. B. Wiardi Beckman. Amsterdam 1935.

Pieter Jelles Troelstra – een keuze uit zijn geschriften samengesteld door Evert Vermeer. Amsterdam 1960.

Troelstra, P.J., *Wylde hierren en oar proaza. Mei ynlieding en oantekeningen fan Kl. Westerhof*. Drachten 1966.

4. Politieke geschriften

- Polemiek met Lútsen Wagenaar, zie literaire werk: *Fy, Lútsen!* (1885) en *Nei de stoarm* (1886).
- Almanak voor de Volkspartij in Friesland, jaargang 1892*. Onder redactie van P.J. Troelstra. Sneek 1891.
- Parlementaire en Revolutionaire Sociaal-Democraten in Friesland*. Sneek 1892.
- Koningschap en kapitalisme*. Sneek 1892.
- Moderne kettters en hoe zij worden vervolgd. Zaak-Poutsma, zijn misdadaad, arrestatie, gevangenschap, terechtstelling en vonnis en het hongeroproces van Appelscha*. Leeuwarden 1893.
- Klassenjustitie. Pleidooi inzake Simon Brak*. Amsterdam 1893.
- Het kiesrecht en de sociaaldemocratie*. Utrecht 1894.
- Het eerst nodige. Een opwekking tot den strijd voor algemeen kiesrecht*. Amsterdam 1895.
- Het standpunt der arbeiders-kiesvereniging. Rede op uitnodiging van enige Utrechtse arbeiders gehouden bij de oprichting der Arbeiders-Kiesvereniging aldaar*. Rotterdam 1896.
- De SDAP. Haar ontstaan, doel en streven geschetst*. Amsterdam 1896 [zie 1899].
- Wat willen de sociaal-democraten? Antwoord op vijf vragen van pastoor Ariëns*. Amsterdam 1896.
- 'Kijkjes bij de Hogerhuis-lantaren', in: *De Hogerhuiszaak in woord en beeld*, Amsterdam z.j., 17-19.
- De zaak-Hogerhuis in de Tweede Kamer*. Bijdragen van Troelstra en anderen, 1897/98.
- Atjeh in de Tweede Kamer*. Redes van P.J. Troelstra en H.H. van Kol, Amsterdam 1897.
- Woorden van vrouwen. Bijdragen tot den strijd over feminisme en socialisme*. Amsterdam 1898.
- De arbeidersvereniging volgens de encycliek. Antwoord op de protestmotie van St. Joseph*. Amsterdam 1898.
- De SDAP. Haar ontstaan, doel en streven geschetst. Met een aanhangsel, bevattende programs, statuten en op de partijkongressen aangenomen resolutiën*. Herzieni en uitgebreide druk [zie 1896], Amsterdam 1899.
- De kiesrechtbeweging. Een woord aan arbeiders en democraten*. Rotterdam 1899.
- Door de Weekbode geweigerd. Een laatste antwoord aan dr. A. C. Honig. Met een woord aan de arbeiders*. Zeist 1900.
- Voorwoord in: Karl Kautsky, *Het Erfurter Program, een Catechismus der Sociaal-democratie*, Amsterdam 1901.
- Het Legerwetschandaal. Een kijkje op het Militarisme in Nederland*. Amsterdam 1901.
- Sociaal christendom. Bijdrage tot de strijd over de verhouding van christendom en socialisme*. Amsterdam 1901.
- Theorie en beweging. Een sociaal-demokratische studie*. Amsterdam 1902.
- De ware schuldigen. Debat tussen Mr. P. J. Troelstra en Dr. A. Kuypers over de oorzaken en gevolgen der Aprilstaking, gehouden in de Tweede Kamer, 30 juni en 1 juli 1903, met inleiding en naschrift van P. J. Troelstra*. Amsterdam 1903.
- Wetsontwerp tot grondwetsherziening, ingediend door de Sociaaldemocratische Kamer-groep*, Amsterdam 1903.

- De zwendeldebatten in de Tweede Kamer met een inleiding. Redevoeringen.* Amsterdam 1904.
- Nederland in het coalitie-moeras.* Rede in de Tweede Kamer bij de begrotingsdebatten op 7 december 1904. Amsterdam 1904.
- ‘De wording der SDAP’, in: Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, *Na tien jaar. Gedenkschrift bij het tienjarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij*, Amsterdam 1904, 85-134.
- Blanko-politiek.* Herdruk van artikel in: *De Beweging* 1, juni 1905.
- Een crisis van impotentie.* Herdruk van artikel in: *De Beweging* 2, augustus 1905.
- Voorwaarts, marsch! Ons standpunt bij de verkiezingen. Rede gehouden op het Kongres der SDAP, den Eersten Paaschdag 1905’.* Amsterdam 1905.
- Revolutiebouw. Rede gehouden bij de algemene beraadslaging over de staatsbegroting voor 1906 in de Tweede Kamer.* Amsterdam 1905.
- Inzake partijleiding. Toelichtingen en gegevens.* Rotterdam 1906.
- De begrotingsdebatten.* Herdruk van artikel in: *De Beweging* 2, januari 1906.
- Das politische System der Sozialdemokratie. Memorium für das Internationale Sozialistische Bureau und die Interparlamentäre Kommission.* Stuttgart 1907. Een Nederlandse vertaling verscheen in *Het Volk* 3 en 5.9.1907 en is opgenomen in: Ernest Hueting, Frits de Jong Edz en Rob Neij, *Troelstra en het model van de nieuwe staat*, Assen 1980, 237-245.
- ‘The Political System of Social-Democracy’, in: *The International Socialist Review*, VIII, 15.11.1907.
- De rechtspositie van gemeentewerklieden en de juiste toon.* Rede 26 oktober 1908. Rotterdam 1908.
- Memorie van antwoord der sociaal-democratische Kamerfractie inzake haar wetsontwerp tot invoering van algemeen kiesrecht.* Amsterdam 1908.
- Het kindje.* Amsterdam 1909.
- De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij.* Deel 2 van de serie ‘Onze politieke partijen’. Baarn 1909.
- Kielstra contra Van Kol.* Overdruk uit *Het Volk*. Amsterdam 1912.
- De SDAP, Wat zij is en wat zij wil.* Amsterdam 1912.
- De SDAP en de verkiezingen. De kongres-resolutie van 1913 toegelicht.* Amsterdam 1913.
- De wereldoorlog en de sociaaldemokratie.* Amsterdam 1915.
- Concept-rapport aan het Partijbestuur der SDAP.* Z.p. 1916.
- De Stockholmse conferentie, haar werk en betekenis.* Rede op 26 oktober 1917 in het Concertgebouw, met als bijlage *Het manifest der neutrale delegaties aan de socialistischen der oorlogvoerende landen.* Amsterdam/Rotterdam 1917.
- ‘De politiek der SDAP’, in: Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, *Gedenkboek ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland.* Amsterdam 1919.
- De revolutie en de SDAP.* Overdruk van artikelen in: *De Socialistische Gids*, maart/augustus 1919, Amsterdam 1919.
- Politische Aufgaben der Sozialistischen Internationale*, en: *Les buts politiques de l’Internationale socialiste*, Luzern 1919; *De politieke taak der socialistische internationale*, Amsterdam 1919.

Anregungen zum Politischen System der Sozial-Demokratie, in Genève gepresenteerd, juli 1920, gereconstrueerd op basis van verschillende bronnen door Ernest Hueting, Frits de Jong Edz en Rob Neij in: *Troelstra en het model van de nieuwe staat*, Assen 1980, 246-279.

Voorwoord in *Onze partij en het militarisme*. Amsterdam 1920.

De sociaal-demokratie na den oorlog. Berlikum 1921.

De SDAP, wat zij is en wat zij wil. Amsterdam 1921.

De verkiezingen van 1922. Overdruk van artikelen in *De Socialistische Gids* 7 (1922), Amsterdam 1922.

Garantieverdragen. Overdruk van het 'Rapport aan het secretariaat van het Executief Komitee der Socialistische Arbeiders-Internationale te Londen', eerder verschenen in: *De Socialistische Gids* 9 (1924), Amsterdam 1924.

Troelstra, P.J., *Een politiek testament. Stenografisch verslag der redevoeringen gehouden door mr. P.J. Troelstra in de vergaderingen der Tweede Kamer op 18 en 26 november 1924, met voorwoord van J. F. Ankersmit*. Amsterdam 1924.

Mijn afscheid. Rede gehouden op 19 september 1925 op de huldigingsbijeenkomst der moderne arbeidersbeweging in den Dierentuin te 's-Gravenhage. Amsterdam 1925.

Waar gaan wij heen? Politiek-dramatische schets in een bedrijf. Amsterdam 1926.

Ongepubliceerd

Rede over het socialisme voor de vereniging Halbertsma, 23.12.1877, Tresoor.

Fragmenten van manuscripten uit 1914 en andere jaren over uiteenlopende onderwerpen zoals: de portefeuillekwestie in Frankrijk en Italië, de invloed van het bankkapitaal op de economische ontwikkeling, het imperialisme en zijn belanghebbenden, de klassenstrijd, het kleinbedrijf, de proletarische revolutie, de economische voorwaarden voor het socialisme, het militarisme en de vredesbeweging, de garantieverdragen en de Volkenbond, en de crisis in de Nederlandse politiek, Archief-Troelstra, IISG.

Aantekeningen over uiteenlopende onderwerpen zoals de opbouw van de Antirevolutionaire Partij, bezuinigingen op de overheidsfinanciën, marxisme, Kautsky en Bernstein, de economie van Keynes, arbeidsonrust in Engeland, de defensiepolitiek van Zwitserland, grenzen van de natuurwetenschappen, Goethe, Shakespeare en Strindberg, Archief-Troelstra, IISG.

5. Autobiografische geschriften

Voorwoord in: Dirk Troelstra, *Meigave*, Amsterdam 1902.

Fen Liet en Libben. Lezing voor het Haagse gezelschap Rjucht en Sljucht. Den Haag 1910.

Gedenkschriften. Deel 1: *Wording*, deel 2: *Groei*, deel 3: *Branding*, deel 4: *Storm*, Amsterdam 1927, 1928, 1929 en 1931 (Em. Querido). Herdruk in twee delen, Amsterdam 1950 (De Arbeiderspers en Em. Querido).

Naam- en zaakregister op P.J. Troelstra's Gedenkschriften door L. J. Kleijn. Amsterdam 1932.

Conceptteksten van de *Gedenkschriften*, Archief-Troelstra. Niet gepubliceerd, maar voor deze biografie wel geraadpleegd.

Mededelingen, gedikteerd aan H. B. Wiardi Beckman, 1928-1930, Archief-Troelstra. Niet gepubliceerd, maar voor deze biografie wel geraadpleegd.